EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, XXX
[…](2021) XXX draft

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

Criteria voor de analyse van de verenigbaarheid met de interne markt van staatssteun ter stimulering van de uitvoering van belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang

1. INLEIDING

1. Deze mededeling wil handvatten bieden voor het toetsen van overheidsfinanciering voor belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang aan de staatssteunregels.

2. Belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang kunnen een zeer aanzienlijke bijdrage leveren tot duurzame economische groei, banen en concurrentiekracht voor het bedrijfsleven en de economie van de Unie, omdat zij positieve overloopeffecten hebben voor de interne markt en de samenleving als geheel.

3. Dankzij dit soort projecten kunnen kennis, deskundigheid, financiële middelen en economische spelers uit de hele EU worden gebundeld, zodat aanzienlijk markt- of systeemfalen en grote maatschappelijke uitdagingen waarvoor er anders geen oplossing zou komen, worden aangepakt. Zij zijn ontworpen om de krachten van de publieke en de particuliere sector te bundelen voor de uitvoering van grootschalige projecten met aanzienlijke voordelen voor de Unie en haar burgers.

4. Belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang kunnen alle beleidsmaatregelen en acties ondersteunen waarmee gemeenschappelijke Europese doelstellingen worden verwezenlijkt, met name de Europese Green Deal[1], de digitale strategie[2], de nieuwe industriestrategie voor Europa[3] en NextGenerationEU[4]. Zij kunnen ook bijdragen tot een duurzaam herstel na ernstige economische verstoringen zoals ten gevolge van de COVID-19-pandemie, en inspanningen ondersteunen om de sociale en economische veerkracht van de EU te versterken.

5. In het licht van de strategie voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's)[5] moeten kmo's kunnen deelnemen aan belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang en er profijt van kunnen trekken. De Commissie zal bij haar beoordeling rekening houden met omstandigheden waarin het minder waarschijnlijk is dat de aangemelde steun de mededinging buitensporig zal verstoren, bijvoorbeeld vanwege het bedrag ervan.

---

[1] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "De Europese Green Deal", COM(2019) 640 final van 11 december 2019.

[2] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "De digitale toekomst van Europa vormgeven", COM(2020) 67 final van 19 februari 2020.

[3] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "Een nieuwe industriestrategie voor Europa", COM(2020) 102 final van 10 maart 2020.

[4] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "Het moment van Europa: herstel en voorbereiding voor de volgende generatie", COM(2020) 456 final van 27 mei 2020.

[5] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's "Een kmo-strategie voor een duurzaam en digitaal Europa", COM(2020) 103 final van 10 maart 2020.

6. De uitrol van belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang vergt vaak een aanzienlijke bijdrage van de overheid, omdat de markt dit soort projecten anders niet zou financieren. In deze mededeling wordt uiteengezet welke regels van toepassing zijn ingeval overheidsfinanciering van dit soort projecten staatssteun vormt, zodat er op de interne markt een gelijk speelveld behouden blijft.

7. Volgens artikel 107, lid 3, onder b), van het VWEU kan steun om de verwezenlijking van een belangrijk project van gemeenschappelijk Europees belang te bevorderen, als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd. Daarom wordt in deze mededeling het nodige houvast geboden ten aanzien van de criteria die de Commissie zal toepassen bij het beoordelen van staatssteun ter bevordering van de verwezenlijking van belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang. Eerst wordt het toepassingsgebied van deze mededeling afgebakend, om daarna een lijst van criteria te geven die de Commissie voor de toepassing van artikel 107, lid 3, punt b), van het VWEU zal hanteren om de aard en het belang van dit soort projecten te beoordelen. Vervolgens wordt uiteengezet hoe de Commissie overheidsfinanciering voor belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang op hun verenigbaarheid met de staatssteunregels zal beoordelen.

8. Deze mededeling sluit niet uit dat steun ter bevordering van de verwezenlijking van belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang ook op grond van andere VWEU-bepalingen, en met name artikel 107, lid 3, punt c), van het VWEU en de uitvoeringsvoorschriften daarvan, met de interne markt verenigbaar kan worden verklaard. Die bepalingen geven echter misschien geen volledig antwoord op omvang, specifieke kenmerken en aspecten van belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang, waarvoor mogelijk specifieke bepalingen inzake subsidiabiliteit, procedures en verenigbaarheid nodig zijn, die in deze mededeling worden uiteengezet.

2. TOEPASSINGSGEBIED

9. De Commissie zal de in deze mededeling uiteengezette beginselen toepassen op belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang in alle economische sectoren.

10. Deze mededeling is niet van toepassing op:

a) maatregelen in de vorm van steun voor ondernemingen in moeilijkheden, als bepaald in de richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun[6] of richtsnoeren die deze wijzigen of vervangen, met uitzondering van ondernemingen die op 31 december 2019 niet in moeilijkheden verkeerden maar ondernemingen in

[6] Richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan niet-financiële ondernemingen in moeilijkheden (PB C 249 van 31.7.2014, blz. 1). Zoals uiteengezet in punt 23 van die richtsnoeren, kan een onderneming in moeilijkheden, aangezien haar bestaan zelf in het gedrang is, niet worden beschouwd als een passend instrument om aan de verwezenlijking van andere beleidsdoelstellingen van de overheid bij te dragen, zolang haar levensvatbaarheid niet is verzekerd.

moeilijkheden zijn geworden in de periode die aanving op 1 januari 2020 en loopt zolang de tijdelijke kaderregeling wordt toegepast;

b) maatregelen die ad-hocsteun behelzen voor ondernemingen ten aanzien waarvan er een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Commissie waarin steun onrechtmatig en met de interne markt onverenigbaar is verklaard;

c) steunmaatregelen die op zich of door de daaraan verbonden voorwaarden of financieringswijze een daarmee onlosmakelijk verbonden schending van het EU-recht vormen[7], met name:

i. steunmaatregelen waarbij aan de toekenning van de steun de verplichting voor de begunstigde verbonden is om zijn hoofdkantoor in de betrokken lidstaat te hebben of om overwegend in die lidstaat te zijn gevestigd;

ii. steunmaatregelen waarbij aan de toekenning van de steun de verplichting voor de begunstigde is verbonden om binnenlands geproduceerde goederen of binnenlandse diensten te gebruiken;

iii. steunmaatregelen die beperkingen stellen aan de mogelijkheden voor de begunstigde om de verkregen resultaten van onderzoek, ontwikkeling en innovatie (hierna "O&O&I" genoemd) in andere lidstaten te gebruiken.

3. SUBSIDIABILITEITSCRITERIA

11. Bij het bepalen of een project al dan niet binnen het toepassingsgebied van artikel 107, lid 3, punt b), van het VWEU valt, past de Commissie de in de punten 3.1, 3.2 en 3.3 bepaalde criteria toe.

3.1. Definitie van een project

12. Het steunvoornemen betreft één project dat duidelijk is omschreven wat betreft de doelstellingen en de uitvoeringsvoorwaarden ervan, met inbegrip van alle deelnemers en de financiering ervan[8].

13. De Commissie kan ook een "geïntegreerd project" als in aanmerking komend beschouwen. Daarbij gaat het om een groep afzonderlijke projecten die zijn opgenomen in een gemeenschappelijke structuur, routekaart of programma die of dat op dezelfde doelstelling is gericht en op een coherente, systemische benadering is gebaseerd. De afzonderlijke onderdelen van het geïntegreerde project mogen betrekking hebben op verschillende niveaus van de leveringsketen, maar moeten complementair zijn en een aanzienlijke

[7] Zie bv. zaak C-156/98 *Duitsland/Commissie* [2000] ECLI:EU:C:2000:467, punt 78, en zaak C-333/07 *Régie Networks/Rhone Alpes Bourgogne* [2008] ECLI:EU:C:2008:764, punten 94 tot en met 116.

[8] In het geval van onderzoek en ontwikkeling, moeten twee of meer projecten, wanneer ze niet duidelijk van elkaar te scheiden zijn, en met name wanneer ze onafhankelijk van elkaar geen kansen op technologisch succes hebben, als één project worden beschouwd.

toegevoegde waarde hebben in hun bijdrage voor de verwezenlijking van de belangrijke Europese doelstelling[9].

3.2. Gemeenschappelijk Europees belang

3.2.1. Algemene cumulatieve criteria

14. Het project moet concreet, duidelijk en aanwijsbaar bijdragen tot één of meer EU-doelstellingen en moet een aanzienlijk effect hebben op duurzame groei, het aangaan van maatschappelijke uitdagingen of waardecreatie in de hele EU.

15. Het project moet een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstellingen van de EU, doordat het bijvoorbeeld van majeur belang is voor onder meer de Europese Green Deal[10], de digitale strategie[11] en de Europese datastrategie[12], de nieuwe industriestrategie voor Europa[13], NextGenerationEU[14], de nieuwe EOR voor onderzoek en innovatie[15], het nieuwe actieplan voor een circulaire economie[16], en de doelstelling van de EU om tegen 2050 klimaatneutraal te worden.

16. Het project moet aantonen dat het is ontworpen om het op te nemen tegen grote markt- of systemische tekortkomingen waardoor het project bij afwezigheid van steun niet in dezelfde mate of op dezelfde wijze zou worden uitgevoerd, of tegen maatschappelijke uitdagingen die niet op een andere manier konden worden aangepakt of verholpen.

17. Tenzij de aard van het project een kleiner aantal rechtvaardigt[17], moeten ten minste vier lidstaten bij het project betrokken zijn en mogen de voordelen

---

[9] Hierna worden de begrippen "één project" en "geïntegreerd project" kortweg "project" genoemd.

[10] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "De Europese Green Deal", COM(2019) 640 final van 11 december 2019.

[11] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "De digitale toekomst van Europa vormgeven", COM(2020) 67 final van 19 februari 2020.

[12] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "Een Europese datastrategie", COM(2020) 66 final van 19 februari 2020.

[13] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "Een nieuwe industriestrategie voor Europa", COM(2020) 102 final van 10 maart 2020.

[14] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "Het moment van Europa: herstel en voorbereiding voor de volgende generatie", COM(2020) 456 final van 27 mei 2020.

[15] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "Een nieuwe EOR voor onderzoek en innovatie", COM(2020) 628 final van 30 september 2020.

[16] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "Een nieuw actieplan voor een circulaire economie — Voor een schoner en concurrerender Europa", COM(2020) 98 final van 11 maart 2020.

[17] Een kleiner aantal lidstaten kan bijvoorbeeld gerechtvaardigd zijn als het project betrekking heeft op onderling verbonden onderzoeksinfrastructuur of TEN-T-projecten die van fundamenteel transnationaal

ervan niet beperkt blijven tot de financierende lidstaten, maar moeten zij een groot deel van de EU betreffen. De voordelen van het project moeten duidelijk zijn afgebakend op een concrete en aanwijsbare wijze[18].

18. Alle lidstaten moeten een reële kans krijgen om deel te nemen aan een nieuw project. Tenzij de aard van het project dit rechtvaardigt, moeten de kennisgevende lidstaten aantonen dat alle lidstaten werden ingelicht dat er een nieuw project kon komen, onder meer via contacten, allianties, vergaderingen of matchmakingevenementen, en de gepaste kans hebben gekregen om deel te nemen.

19. De voordelen van het project mogen niet beperkt blijven tot de betrokken ondernemingen of sectoren, maar moeten een bredere relevantie hebben en op ruimere schaal in de Europese economie of samenleving kunnen worden toegepast via duidelijk, concreet en aanwijsbaar omschreven positieve overloopeffecten (zoals dat ze systemische effecten hebben op meerdere niveaus van de waardeketen of op up- of downstreammarkten, of alternatieve toepassingen bieden in andere sectoren of voor de modale shift).

20. Het project moet wezenlijke cofinanciering door de begunstigde behelzen.

21. Het project moet het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" in acht nemen en de uitfasering waarborgen van milieuschadelijke subsidies, zoals dat is herhaald in het Europese Green Deal[19].

3.2.2. Algemene positieve indicatoren

22. Naast de cumulatieve criteria van onderdeel 3.2.1 zal de Commissie zich positiever opstellen wanneer:

a) bij de vormgeving van het project de Commissie of juridische entiteiten waaraan zij haar bevoegdheden heeft gedelegeerd, zoals de Europese Investeringsbank of het Europees Investeringsfonds, zijn betrokken;

b) bij de selectie van het project de Commissie of juridische entiteiten waaraan de Commissie haar bevoegdheden heeft gedelegeerd, zijn betrokken, mits die entiteiten daarbij uitsluitend handelen als een uitvoeringsstructuur;

---

belang zijn omdat ze deel uitmaken van een fysiek verbonden grensoverschrijdend netwerk of die van wezenlijk belang zijn om grensoverschrijdende verkeersleiding of interoperabiliteit te versterken.

[18] Louter het feit dat het project door ondernemingen in verschillende landen wordt uitgevoerd of dat onderzoeksinfrastructuur nadien wordt gebruikt door ondernemingen die in verschillende landen zijn gevestigd, is niet voldoende om een project als een belangrijk project van gemeenschappelijk Europees belang aan te merken. De Unierechter heeft het beleid van de Commissie bevestigd om een project slechts als van gemeenschappelijk Europees belang in de zin van artikel 107, lid 3, punt b), te beschouwen wanneer het project deel uitmaakt van een transnationaal Europees programma dat door de regeringen van verschillende lidstaten gezamenlijk wordt gesteund, of ook nog wanneer het een onderdeel vormt van een initiatief waartoe verschillende lidstaten in onderling overleg hebben besloten om het hoofd te bieden aan een gemeenschappelijke dreiging; Gevoegde zaken C-62/87 en 72/87 *Exécutif regional wallon en SA Glaverbel/Commissie* [1988] ECLI:EU:C:1988:132, punt 22.

[19] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "De Europese Green Deal", COM(2019) 640 final van 11 december 2019.

c) bij de governancestructuur van het project de Commissie — of juridische entiteiten waaraan zij haar bevoegdheden heeft gedelegeerd — en de deelnemende lidstaten zijn betrokken;

d) het project een groot aantal samenwerkingsvormen omvat in termen van aantal partners, deelname van organisaties uit verschillende sectoren of deelname van ondernemingen van verschillende grootte, en meer bepaald samenwerkingen tussen grote ondernemingen en kleine en middelgrote ondernemingen in verschillende lidstaten;

e) het project cofinanciering uit een EU-fonds[20] behelst in direct, indirect of gedeeld beheer;

f) Het project houdt rekening met de taxonomieverordening[21].

3.2.3. Specifieke criteria

23. O&O&I-projecten moeten bijzonder innovatief zijn of in termen van O&O&I aanzienlijke toegevoegde waarde opleveren in het licht van de huidige stand van de techniek in de betrokken sector.

24. Projecten die een eerste industriële toepassing omvatten, moeten de ontwikkeling mogelijk maken van een nieuw product of een nieuwe dienst met een sterke onderzoeks- en innovatiecomponent en/of de ontwikkeling van een fundamenteel innovatief productieproces. Regelmatige bijwerkingen zonder innovatieve dimensie van bestaande faciliteiten en de ontwikkeling van nieuwere versies van bestaande producten kwalificeren niet als een eerste industriële toepassing.

25. Voor de toepassing van deze mededeling wordt met "eerste industriële toepassing" gedoeld op het opschalen van pilotfaciliteiten, demonstratie-installaties of de allereerste uitrusting en faciliteiten die de fasen nà de pilotlijn — met inbegrip van de testfase — omvatten, maar niet de massaproductie of de commerciële activiteiten[22]. Activiteiten betreffende een eerste industriële toepassing kunnen met staatssteun worden gefinancierd op voorwaarde dat de eerste industriële toepassing aansluit op een O&O&I-activiteit en deze zelf een zeer belangrijke O&O&I-component bevat die integrerend deel uitmaakt van en een noodzakelijk onderdeel is voor de succesvolle tenuitvoerlegging van het project. De eerste industriële toepassing hoeft niet noodzakelijk te worden uitgevoerd door dezelfde entiteit als die welke de O&O&I-activiteiten verrichtte, zolang eerstgenoemde de rechten verkrijgt om de resultaten van de voorgaande O&O&I-activiteit te gebruiken

[20] Centraal door de instellingen, agentschappen, gemeenschappelijke ondernemingen of andere instanties van de Unie beheerde Uniefinanciering die niet direct of indirect onder de controle van de lidstaten staat, vormt geen staatssteun. Staatssteun kan worden gecumuleerd met financiering uit een EU-fonds op voorwaarde dat aan de voorwaarde van punt 36 is voldaan.

[21] Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen, PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13.

[22] Beperkte atypische verkopen in verband met de testfase, met inbegrip van de verkoop van monsters en verkoop voor feedback of certificering, vallen niet onder het begrip "commerciële activiteiten".

én de O&O&I-activiteit en de eerste industriële toepassing beiden onder het project vallen.

26. Milieu-, energie-, vervoers-, gezondheids- of digitale projecten, voor zover zij niet onder de punten 23 en 24 vallen, moeten hetzij van groot belang zijn voor de strategie van de Unie op het gebied van milieu, klimaat, energie (met inbegrip van de voorzieningszekerheid), vervoer, gezondheid of digitale aspecten, hetzij een aanzienlijke bijdrage leveren tot de interne markt, onder meer voor die specifieke sectoren.

3.3. Een belangrijk project

27. Om als belangrijk project van gemeenschappelijk Europees belang te kunnen worden aangemerkt, moet een project kwantitatief of kwalitatief belangrijk zijn. Het dient bijzonder groot in omvang of reikwijdte te zijn en/of een zeer aanzienlijke technologische of financiële risicograad te vertonen.

4. VERENIGBAARHEIDSCRITERIA

28. Wanneer de Commissie steun ter verwezenlijking van een belangrijk project van gemeenschappelijk Europees belang op grond van artikel 107, lid 3, punt b), van het VWEU op zijn verenigbaarheid met de interne markt onderzoekt, zal zij rekening houden met de in de onderdelen 4.1, 4.2 en 4.3 bepaalde criteria[23].

29. De Commissie zal een afwegingstoets uitvoeren om na te gaan of de verwachte positieve effecten opwegen tegen de eventuele negatieve effecten.

30. Gezien de aard van het project kan de Commissie oordelen dat aanzienlijk markt- of systeemfalen of maatschappelijke uitdagingen, alsmede de bijdrage tot een gemeenschappelijk Europees belang, mag worden aangenomen voor de individuele componenten van een geïntegreerd project wanneer het project de in deel 3 beschreven verenigbaarheidscriteria vervult.

4.1. Noodzaak en evenredigheid van de steun

31. De steun mag niet de projectkosten subsidiëren die een onderneming sowieso zou moeten maken, noch mag deze een vergoeding zijn voor het normale zakelijke risico van een economische activiteit. De verwezenlijking van het project dient zonder de steun onmogelijk te zijn of het project dient te worden verwezenlijkt op beperktere schaal of in beperktere omvang of op een andere manier die de van het project verwachte voordelen aanzienlijk zou beperken[24]. Steun zal alleen als evenredig worden beschouwd indien hetzelfde resultaat niet met minder steun zou kunnen worden behaald.

---

[23] Volgens het Hof van Justitie beschikt de Commissie over een discretionaire bevoegdheid wanneer het erom gaat belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang op hun verenigbaarheid te beoordelen. Gevoegde zaken C-62/87 en 72/87, *Exécutif regional wallon en SA Glaverbel/Commissie* [1988] ECLI:EU:C:1988:132, punt 21.

[24] De steunaanvraag moet plaatsvinden vóór de aanvang van de werkzaamheden, d.w.z. vóór hetzij de start van de bouwwerkzaamheden van de investering, hetzij de eerste vaste toezegging om uitrusting te bestellen, hetzij een andere toezegging die de investering onomkeerbaar maakt, naargelang wat als eerste plaatsvindt. De aankoop van gronden en voorbereidende werkzaamheden zoals het verkrijgen van vergunningen en de uitvoering van voorbereidende haalbaarheidsstudies worden niet als aanvang van de

32. De lidstaten moeten de Commissie afdoende informatie verschaffen over het gesteunde project, alsmede een uitgebreide beschrijving van het nulscenario (counterfactual) dat overeenstemt met de situatie waarin door lidstaten geen steun wordt verleend. Het nulscenario kan bestaan in het ontbreken van een alternatief project of in een alternatief project waarmee de begunstigde bij zijn interne besluitvorming heeft rekening gehouden, en kan betrekking hebben op een alternatief project dat geheel of ten dele buiten de EU wordt uitgevoerd. Om de geloofwaardigheid van het door de begunstigde voorgestelde nulscenario aan te tonen, wordt de kennisgevende lidstaat verzocht relevante interne documenten van de begunstigde over te leggen, zoals presentaties van de raad van bestuur, analyses, verslagen en studies waarin dergelijke alternatieve projecten worden besproken.

33. Indien er geen alternatief project is, zal de Commissie zich ervan vergewissen dat het steunbedrag niet hoger uitkomt dan het minimum dat voor het gesteunde project noodzakelijk is om voldoende winstgevend te zijn, doordat daarmee bijvoorbeeld een interne opbrengstvoet kan worden behaald die overeenstemt met de sectorale of ondernemingsspecifieke benchmark of hurdle rate. Voor dat doel kan ook worden gebruikgemaakt van normale rendementspercentages die de begunstigde in andere vergelijkbare investeringsprojecten projecten verlangt, van zijn kapitaalkosten als geheel of van de rendementspercentages die doorgaans in de betrokken sector zijn waar te nemen. Alle desbetreffende verwachte kosten en baten moeten voor de hele levensduur van het project in aanmerking worden genomen.

34. Het maximale steunpeil zal worden bepaald aan de hand van de vastgestelde financieringskloof afgezet tegen de in aanmerking komende kosten. Indien dit door de analyse van de financieringskloof wordt gerechtvaardigd, kan de steunintensiteit alle in aanmerking komende kosten dekken. Met de financieringskloof wordt het verschil bedoeld tussen de positieve en negatieve kasstromen gedurende de levensduur van de investering, contant gemaakt op basis van een passende disconteringsfactor waarin het rendement tot uiting komt dat de begunstigde verlangt om het project uit te voeren, met name gelet op de daaraan verbonden risico's. De in aanmerking komende kosten zijn de in de bijlage[25] vastgestelde kosten.

35. Wanneer wordt aangetoond (bv. aan de hand van bedrijfsinterne documenten) dat de begunstigde van de steun een duidelijke keuze heeft om óf een project met steun uit te voeren óf een alternatief project zonder steun, zal de Commissie de verwachte netto contante waarde van de investering in het gesteunde project en van het als nulscenario gehanteerde project vergelijken, rekening houdende met de waarschijnlijkheid dat verschillende businessscenario's kunnen spelen.

36. Staatssteun ter bevordering van de uitvoering van belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang mag worden gecumuleerd met EU-financiering of andere staatssteun op voorwaarde dat het totale bedrag aan

werkzaamheden beschouwd.

[25] In het geval van een geïntegreerd project moeten de in aanmerking komende kosten worden uitgesplitst op het niveau van elk van de afzonderlijke projecten.

overheidsfinanciering dat voor dezelfde in aanmerking komende kosten wordt toegekend, niet hoger is dan het gunstigste financieringspercentage dat is vastgesteld in de toepasselijke regels in de EU-wetgeving.

37. De Commissie mag, als aanvullende waarborg dat de staatssteun evenredig blijft en beperkt blijft tot het noodzakelijke, de kennisgevende lidstaat verzoeken een terugvorderingsmechanisme (clawback) ten uitvoer te leggen. Dat mechanisme moet zorgen voor een evenwichtige verdeling van de winst als een project winstgevender is dan in de analyse van de financieringskloof werd voorspeld. Een dergelijk mechanismen moet zodanig worden ontworpen dat het begunstigden blijft stimuleren om hun investeringen en projectprestaties te maximaliseren. Lidstaten worden niet belet aanvullende of strengere terugvorderingsmechanismen in te voeren.

38. Bij die beoordeling zal de Commissie naar de volgende elementen kijken:

a) precieze omschrijving van de beoogde verandering: de van de staatssteun verwachte gedragswijziging - lancering van een nieuw project, of uitbreiding van de omvang, reikwijdte of uitvoeringssnelheid van een project - moet door de lidstaat duidelijk worden omschreven. De gedragswijziging moet in kaart worden gebracht door een vergelijking te maken van de verwachte uitkomst en het beoogde activiteitenvolume mét en zonder steun. Het verschil tussen deze beide scenario's geeft aan welke impact de steunmaatregel heeft en wat het stimulerende effect ervan is;

b) mate van winstgevendheid: wanneer de uitvoering van een project op zich onvoldoende winstgevend is om door een particuliere onderneming te worden uitgevoerd, maar wel belangrijke voordelen zou opleveren voor de samenleving, is de kans groter dat de steun een stimulerend effect heeft.

39. Om daadwerkelijke of potentiële, rechtstreekse of indirecte verstoringen van het internationale handelsverkeer aan te pakken, kan de Commissie rekening houden met het feit dat buiten de EU gevestigde concurrenten — al dan niet rechtstreeks — voor vergelijkbare projecten steun met een gelijkwaardige intensiteit (in de voorbije drie jaar) hebben ontvangen of deze zullen ontvangen. Wanneer verstoringen van het internationale handelsverkeer zich echter waarschijnlijk pas na meer dan drie jaar voordoen, kan, gelet op het specifieke karakter van de betrokken sector, de referentieperiode dienovereenkomstig worden verlengd. Voor zover mogelijk, zal de betrokken lidstaat de Commissie voldoende informatie verschaffen om haar in staat te stellen de situatie te beoordelen, met name wat betreft de noodzaak rekening te houden met het concurrentievoordeel dat een concurrent in een derde land geniet. Indien de Commissie niet over bewijsmateriaal betreffende de toegekende of voorgenomen steun beschikt, kan zij haar besluit ook op indirect bewijsmateriaal baseren. De Commissie kan ook passende maatregelen nemen ten aanzien van verstoringen van de mededinging door van buiten de EU ontvangen subsidies.

40. Voor het vergaren van bewijsmateriaal kan de Commissie gebruikmaken van haar onderzoeksbevoegdheden[26].

41. De keuze van het steuninstrument moet ook gebeuren met het oog op het marktfalen of ander belangrijk systeemfalen waarvoor dit een oplossing probeert te bieden. Wanneer bijvoorbeeld het onderliggende probleem onvoldoende toegang tot externe financiering is, dienen lidstaten normaal gesproken gebruik te maken van steun in de vorm van liquiditeitssteun, zoals een lening of garantie[27]. Wanneer het ook nodig is om de onderneming in bepaalde mate in het risico te doen delen, dient een terugbetaalbaar voorschot normaal gesproken het te kiezen steuninstrument te zijn. Terugbetaalbare steuninstrumenten zullen over het algemeen als een positieve indicator worden beschouwd.

42. De Commissie zal gunstiger oordelen over projecten die een zeer aanzienlijke bijdrage van de begunstigden zelf of een aanzienlijke bijdrage van onafhankelijke particuliere investeerders omvatten. Een inbreng van materiële en immateriële activa, maar ook van gronden, moet tegen marktprijs worden verrekend.

43. De selectie van begunstigden via een concurrerende, transparante en niet-discriminerende procedure zal als een positieve aanwijzing worden beschouwd.

4.2. Voorkoming van ongewenste concurrentieverstoringen en afwegingstoets

44. De lidstaat dient het bewijs te leveren dat de voorgenomen steunmaatregel het geschikte beleidsinstrument is om de doelstelling van het project te verwezenlijken. Een steunmaatregel zal alleen als geschikt worden beschouwd indien dezelfde uitkomst niet met andere, minder verstorende beleidsinstrumenten of andere, minder verstorende soorten steuninstrumenten kan worden behaald.

45. Wil de steun verenigbaar zijn, dan moeten de negatieve effecten van de steunmaatregel in termen van mededingingsdistorsies en beïnvloeding van het handelsverkeer tussen lidstaten beperkt zijn en moeten de positieve effecten ervan in termen van bijdrage aan de doelstelling van gemeenschappelijk Europees belang opwegen tegen die negatieve effecten.

46. Bij de beoordeling van de negatieve effecten van de steunmaatregel zal de Commissie haar analyse toespitsen op de voorzienbare gevolgen die de steun kan hebben op de concurrentie tussen ondernemingen op de betrokken productmarkten, met inbegrip van upstream- of downstreammarkten, en het risico op overcapaciteit.

47. De Commissie zal het risico op marktafscherming en marktdominantie nagaan, met name in het geval van geen of beperkte verspreiding van de onderzoeksresultaten. Projecten waarbij het om de bouw van infrastructuur

---

[26] Zie artikel 1, lid 3, van Verordening (EU) nr. 734/2013 van de Commissie van 22 juli 2013 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag (PB L 204 van 31.7.2013, blz. 15).

[27] Steun in de vorm van garanties moet in de tijd beperkt zijn, terwijl voor steun in de vorm van leningen aflossingstermijnen moeten gelden.

gaat[28], moeten voldoen aan de beginselen van open en niet-discriminerende toegang tot de infrastructuur en niet-discriminerende prijsstelling en netwerkexploitatie, met inbegrip van de beginselen die zijn vastgelegd in het EU-recht[29].

48. De Commissie zal een beoordeling maken van de potentiële negatieve effecten op het handelsverkeer, met inbegrip van het risico op een subsidiewedloop tussen lidstaten, die zich kunnen voordoen met name wat betreft de keuze van een locatie.

49. In haar beoordeling van de mogelijke negatieve gevolgen voor het handelsverkeer zal de Commissie nagaan of de steun afhankelijk is van de verplaatsing van een productieactiviteit of een productieactiviteit of enige andere activiteit van de begunstigde onderneming van een ander land binnen de EER naar het grondgebied van de steunverlenende lidstaat. Een dergelijke voorwaarde lijkt schadelijk te zijn voor de interne markt, ongeacht het aantal arbeidsplaatsen dat daadwerkelijk verloren is gegaan bij de aanvankelijke vestiging van de begunstigde in de EER.

4.3. Transparantie

50. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat de volgende informatie wordt bekendgemaakt in de "Transparency Award Module" van de Commissie of op een uitgebreide staatssteunwebsite op nationaal of regionaal niveau:

a) de volledige tekst van de subsidiebeschikking voor individuele steun en de uitvoeringsbepalingen ervan, of een link daarnaar;

b) de identiteit van de steunverlenende autoriteit of autoriteiten;

c) de naam en de identificatiecode van iedere begunstigde, met uitzondering van bedrijfsgevoelige en andere vertrouwelijke informatie in naar behoren gerechtvaardigde zaken en na instemming van de Commissie overeenkomstig de mededeling van de Commissie over het ambtsgeheim in staatssteunbesluiten[30];

d) het steuninstrument[31], het steunelement en, indien verschillend, het nominale bedrag van de aan iedere begunstigde toegekende steun, uitgedrukt in hele bedragen, in nationale valuta;

e) de datum van de toekenning van de steun en de datum van bekendmaking;

f) het type onderneming (kleine of middelgrote onderneming/grote onderneming);

---

[28] Voor alle duidelijkheid zij erop gewezen dat pilotlijnen niet als infrastructuur worden beschouwd.

[29] Wanneer het project energie-infrastructuur behelst, moet het onderworpen zijn aan de tarief- en toegangsregulering en de ontbundelingseisen overeenkomstig interne-marktwetgeving.

[30] C(2003) 4582 (PB C 297 van 9.12.2003, blz. 6)).

[31] Subsidie/rentesubsidie; Lening/terugbetaalbaar voorschot/terugbetaalbare subsidie; Garantie; Belastingvoordeel of belastingvrijstelling; Risicofinanciering; Andere (toelichten). Indien de steun wordt verleend via meerdere steuninstrumenten, moet het steunbedrag per instrument worden vermeld.

g) de regio waar de begunstigde gevestigd is (op NUTS 2-niveau of lager);

h) de voornaamste economische bedrijfstak waarin de begunstigde actief is (op NACE-groepsniveau);

i) de doelstelling van de steun.

51. Het vereiste om informatie bekend te maken geldt voor individuele steunverleningen van meer dan 500 000 EUR. Dit soort informatie moet worden bekendgemaakt nadat het besluit tot steunverlening is genomen, moet ten minste tien jaar worden bewaard en moet zonder beperkingen beschikbaar zijn voor het brede publiek[32].

5. SLOTBEPALINGEN

5.1. Aanmeldingsverplichting

52. Overeenkomstig artikel 108, lid 3, van het VWEU moeten lidstaten de Commissie van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen op de hoogte brengen, met inbegrip van steun voor een belangrijk project van gemeenschappelijk Europees belang.

53. Lidstaten die bij hetzelfde belangrijke project van gemeenschappelijk Europees belang zijn betrokken, wordt verzocht om, voor zover mogelijk, bij de Commissie een gemeenschappelijke aanmelding in te dienen, die een gezamenlijke verklaring bevat waarin het project wordt beschreven en wordt aangetoond dat het in aanmerking komt.

5.2. Doorlichting achteraf en verslaglegging

54. Over de tenuitvoerlegging van het project moet op regelmatige tijdstippen verslag worden gedaan. In voorkomend geval kan de Commissie vragen dat een doorlichting achteraf wordt uitgevoerd.

5.3. Toepassing

55. Deze mededeling zal worden toegepast vanaf 1 januari 2022.

56. De Commissie zal de in deze mededeling vervatte beginselen toepassen op alle aangemelde steunprojecten ten aanzien waarvan zij een besluit moet nemen na de inwerkingtreding van de mededeling, zelfs indien de projecten vóór die datum zijn aangemeld.

57. Overeenkomstig de mededeling van de Commissie betreffende de vaststelling van regels voor de beoordeling van onrechtmatig verleende staatssteun[33] zal de Commissie in het geval van niet-aangemelde steun deze mededeling

---

[32] Deze informatie moet worden bekendgemaakt binnen zes maanden vanaf de datum van de toekenning van de steun. In het geval van onrechtmatige steun zullen lidstaten ervoor moeten zorgen dat deze informatie achteraf wordt bekendgemaakt binnen zes maanden vanaf de datum van het besluit van de Commissie. Deze informatie moet beschikbaar worden gesteld in een formaat waarmee de gegevens kunnen worden doorzocht, geëxtraheerd en gemakkelijk op internet kunnen worden bekendgemaakt, bv. in CSV- of XML-formaat.

[33] Mededeling van de Commissie betreffende de vaststelling van regels voor de beoordeling van onrechtmatig verleende staatssteun (PB C 119 van 22.5.2002, blz. 22).

toepassen indien de steun werd toegekend nadat deze mededeling van toepassing was, en in alle overige gevallen de regels die van toepassing waren op het tijdstip dat de steun werd toegekend.

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, XXX
[…](2021) XXX draft

ANNEX 1

ANNESS

tal-

KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI

Kriterji għall-analiżi tal-kompatibilità mas-suq intern tal-għajnuna mill-Istat biex tippromwovi l-eżekuzzjoni ta' proġetti importanti ta' interess Ewropew komuni

ANNESS

SPEJJEŻ ELIĠIBBLI

a) Studji tal-fattibilità, inklużi studji tekniċi preparatorji, u l-ispejjeż biex jinkisbu l-permessi meħtieġa għat-twettiq tal-proġett.

b) L-ispejjeż tal-istrumenti u t-tagħmir, (inklużi installazzjonijiet u vetturi tat-trasport) sal-punt u għat-tul taż-żmien użati mill-proġett. Jekk ħajjet dawn l-istrumenti u t-tagħmir ma tintużax kollha fil-proġett, jitqiesu eliġibbli biss l-ispejjeż ta' deprezzament li jikkorrispondu għall-ħajja tal-proġett, kif kalkolati fuq il-bażi ta' prassi tajba tal-kontabbiltà.

c) L-ispejjeż tal-akkwiżizzjoni (jew tal-kostruzzjoni) tal-binjiet, tal-infrastruttura u l-artijiet, sal-punt u għat-tul taż-żmien użati mill-proġett. Meta dawn l-ispejjeż jiġu determinati fir-rigward tal-valur ta' trasferiment kummerċjali jew tal-ispejjeż tal-kapital realment imġarrba, f'paragun mal-ispejjeż ta' deprezzament, il-valur residwu tal-artijiet, tal-binjiet jew tal-infrastruttura jenħtieġ li jitnaqqas mid-diskrepanza tal-finanzjament, *ex ante* jew inkella *ex post*.

d) L-ispejjeż ta' materjali oħra, provvisti u prodotti simili meħtieġa għall-proġett.

e) L-ispejjeż għall-kisba, il-validazzjoni u d-difiża tal-privattivi u assi intanġibbli oħrajn. L-ispejjeż tar-riċerka kuntrattwali, għarfien u privattivi mixtrija jew liċenzjati minn sorsi barranin b'kundizzjonijiet normali tas-suq, kif ukoll l-ispejjeż tal-konsulenzi u s-servizzi ekwivalenti użati esklużivament għall-proġett.

f) L-ispejjeż amministrattivi u tal-persunal (inklużi l-ispejjeż ġenerali) direttament imġarrba għal attivitajiet ta' RuŻuI, inklużi dawk l-attivitajiet ta' RuŻuI marbuta mal-ewwel użu industrijali, jew fil-każ ta' proġett ta' infrastruttura, imġarrba matul il-kostruzzjoni tal-infrastruttura.

g) F'każ ta' għajnuna fi proġett tal-ewwel użu industrijali, in-nefqa kapitali u dik operattiva sal-firxa u għall-perjodu użat għall-proġett, sakemm l-użu industrijali jirriżulta minn attività RuŻuI, u fih innifsu jinkorpora komponent importanti ferm ta' RuŻuI li jikkostitwixxi element integrali u neċessarju għall-implimentazzjoni b'suċċess tal-proġett. In-nefqiet operattivi jridu jkunu relatati ma' komponent bħal dawn tal-proġett.

h) Jistgħu jiġu aċċettati spejjeż oħrajn, jekk ikunu ġġustifikati, u meta dawn ikunu marbuta bis-sħiħ mat-twettiq tal-proġett, minbarra l-ispejjeż operattivi li ma jkunux koperti mill-punt (g).